

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดขอนแก่น

Local Opinions Held on the Conduct of Sub-District Administrative Organizations in Khon Kaen Province, Thailand

ธิติพร ตัญไชติ (Thitiphon Tanaichot)^{1*}

นภจร อุ่นแก้ว (Nopphajon Ounkaew)²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการดำเนินงาน ด้านความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินงาน ในจังหวัดขอนแก่น และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือประชาชนในจังหวัดขอนแก่น จำนวนทั้งสิ้น 409 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows คำนวณค่าสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นของประชาชนในด้านการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากที่สุดอันดับ 1 คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ในการปฏิบัติงาน อันดับ 2 คือ ได้ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การร่วมกำหนดความต้องการ หรือ เป้าหมายการพัฒนา การร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา การเสนอปัญหาความต้องการโครงการกิจกรรมตามกระบวนการประชาคม เป็นต้น และการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน อันดับ 3 คือ การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนด และองค์การบริหารส่วนตำบลได้ประชาสัมพันธ์และชี้แจงรายละเอียดในการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแผนงาน/โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับประเด็นความต้องการของประชาชนนั้น ประชาชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลพัฒนาหรือดำเนินงาน โดยต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลก่อสร้างถนนให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านเพื่อให้การสัญจรไปมาสะดวก และการดูแลในเรื่องการสร้างเสริมรายได้แก่ประชาชนเนื่องจากในปัจจุบันประชาชนได้อพยพแรงงานไปทำงานต่างถิ่นหรือไปในเมืองใหญ่หลังจากฤดูเก็บเกี่ยวแล้ว นอกจากนี้ยังต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลช่วยเหลือ สนับสนุนทางด้านการศึกษา เช่น การมอบทุนการศึกษา การบริจาคเงินทองเพื่อให้ทางโรงเรียนนำเงินไปบริหารจัดการ การช่วยเหลือทางด้านอุปกรณ์ต่างๆ เช่น อุปกรณ์การศึกษา หรือการก่อสร้างสนามกีฬา เป็นต้น

Abstract

The objective of this research was to study local opinions held on the conduct of Sub-District Administrative Organizations in Khon Kaen Province. The study aims to identify local opinions on Sub-District Administration's roles, management practices and to identify local peoples' needs from Sub-District Administrations (SDA) in accordance with regional development. In addition, opinions were collected and divided into sex, age, educational background and size of Sub-District Administration Organization. The data were gathered from people in Khon Kaen with a total of 409 samples. The data was analyzed using program SPSS for Windows for statistics to compute frequency, percentage, average and standard deviation. Regarding SDA management and operation, generally opinions were at the medium level. The highest level average opinion was that human resources of SDA were well qualified to perform their tasks. Secondly, the SDA has also encouraged local people to participate in planning for SDA development, for example in identification of local needs, goals of development, membership of development

¹อาจารย์ สาขาวิชาบริหารธุรกิจและการจัดการ วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

²ผู้ประเมินภายนอก ห้างหุ้นส่วนประเมินคุณภาพการศึกษา

*corresponding author, e-mail: titipo@kku.ac.th

planning board, establishing projects in accordance with locals needs, etc. SDA will also include them in implementing the development plan. Finally, the SDA can achieve the plan within the given time frame and provide good information on budgeting and project details to the public. However, the lowest level average opinion was for low participation in presenting plans or projects to the SDA. Furthermore, the locals require the SDA to concentrate on expanding the number of roads in the village to increase transportation convenience. Also, the SDA should generate more income for the locals in order to reduce migration of labor after the harvesting season. Additionally, the locals want the SDA to be more supportive on education, for example with grants for school management, scholarships, sports equipment and sports grounds etc.

คำสำคัญ: ความคิดเห็นของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น

Keywords: Local opinions, Sub-District Administrative Organization, Khon Kaen Province

บทนำ

ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย มีการแบ่งลักษณะของการบริหารราชการออกเป็น 3 ส่วน คือ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หลักการสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การให้ประชาชนปกครองตนเองมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (สมคิด, 2542) ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยธรรมชาติแล้วประชาชนมักมีความรู้ความเข้าใจและความสนใจในสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมใกล้ตัวเป็นหลัก และตระหนักถึงความต้องการของชุมชนตนมากกว่าความต้องการระดับชาติ ดังนั้นเพื่อจัดบริการของรัฐให้ตรงกับความต้องการของชุมชน และเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อส่วนรวม รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยจึงมักจัดให้มีการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นขึ้น ซึ่งถือเป็นการกระจายอำนาจโดยมอบอำนาจบางส่วนให้ท้องถิ่น

การจัดรูปแบบขององค์การและการบริหารงานต่างๆ ของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จะแตกต่างกันไปจากการบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค กล่าวคือ รูปแบบของการปกครองท้องถิ่นนั้นจะคล้ายคลึงกับรูปแบบการปกครองประเทศ คือ ให้มีฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายนิติบัญญัติเป็นองค์ประกอบที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะการปกครองตนเอง โดยให้ราษฎรเลือกผู้แทนของตนเข้าไปกำหนดนโยบายการบริหารงานในท้องถิ่น ส่วนฝ่ายบริหารเป็นผู้รับนโยบายของฝ่ายนิติบัญญัติมาปฏิบัติให้เป็น

ผลสำเร็จ (กรมการปกครองและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2543) ฝ่ายบริหารซึ่งเป็นผู้ที่จะต้องรับผิดชอบคดี พฤติกรรม ตลอดจนมีทักษะทางการบริหาร การพัฒนาอันจะส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลคือหน่วยการปกครองท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่แก้ไขปัญหาด้านและสนองตอบความต้องการของประชาชนในตำบล ตลอดจนทำหน้าที่พัฒนาตำบลทางด้านต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนในตำบลมีความอยู่ดีกินดีและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีความสำคัญในแง่ที่เป็นองค์กรการพัฒนาของประชาชน (สุวรรณ, 2544)

จังหวัดขอนแก่นถือได้ว่าเป็นเมืองหลักของภาคอีสานที่มีความเจริญในระดับแนวหน้าประกอบด้วย 20 อำเภอ 5 กิ่งอำเภอ 198 ตำบล 2,249 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือน 422,643 ครัวเรือน (<http://www.KhonKaen.go.th>) จากข้อมูลคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น ปี 2544 ในการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. 2544 จากครัวเรือนในพื้นที่ชุมชนชนบท จำนวน 267,568 ครัวเรือน 2,032 หมู่บ้าน (นอกเขตเทศบาล) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีตัวชี้วัด จปฐ. (Basic minimum need หรือ BMN หรือความต้องการ

พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์ในแต่ละสังคม) ที่ประชาชนยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้จำนวน 11 ตัวชี้วัดจาก 39 ตัวชี้วัด จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีคุณภาพชีวิตไม่ดีพอ อีกทั้งก็เป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีหน้าที่พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตนเองโดยในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้นองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมีความใกล้ชิดหรือเกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และถือเป็นองค์กรการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยให้รู้จักการปกครองตนเอง เป็นองค์กรที่ทราบถึงความต้องการของประชาชนมากที่สุด ดังนั้นคณะผู้วิจัยในฐานะที่เป็นประชาชนในจังหวัดขอนแก่น จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดขอนแก่น และการศึกษาในครั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อเสนอแนะให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดขอนแก่น และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดทำแผนหรือใช้ในการวางแผนการพัฒนาในอนาคต เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนได้ตรงเป้าหมายต่อไป

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 1,361,468 คน จาก 198 อบต.

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ได้ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามลำดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่นโดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane) ที่ความเชื่อมั่น 95% จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน (ประคอง, 2535 อ้างถึงในเชาว์, 2543)

2. กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างประชาชนในแต่ละระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายตามลำดับ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การสร้างเครื่องมือ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามตามลำดับชั้น ดังนี้

1. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม ร่างแบบสอบถามพร้อมกับเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุง

2. นำเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบเพื่อพิจารณาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (เยาวดี, 2528) ความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) สำนวนที่ใช้ (wording) ความชัดเจนของคำถามและสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข

3. ทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความเที่ยง (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach อ้างถึงในประยูร, 2541)

4. หาค่าอำนาจการจำแนกของข้อคำถามของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (item total correlation) ซึ่งเลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (ชูศรี, 2527)

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนด้วยกัน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (check - list)

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนในด้านการบริหารงานและการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบบ 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

และตอนท้ายของแบบสอบถามเป็นความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนามีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองพร้อมกับผู้ช่วยนักวิจัยในพื้นที่

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ค่าความค่าสถิติดังนี้

ข้อมูลตอนที่ 1 สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ข้อมูลตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ข้อมูลตอนที่ 3 ความคิดเห็นของประชาชนในด้านการบริหารงานและการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

และตอนท้ายของแบบสอบถามเป็นความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนามีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด วิเคราะห์โดยการสรุปแบบความเรียง

สถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ใช้ F - test เมื่อพบความแตกต่างก็ใช้สถิติทดสอบโดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

สถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่าง ระหว่างเพศและขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ใช้ t - test

ผลการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิงจำนวน 218 คน (คิดเป็นร้อยละ 53.3) เพศชายจำนวน 191 คน (คิดเป็นร้อยละ 46.7) อายุ 21 - 42 ปี จำนวน 192 คน (คิดเป็นร้อยละ 46.9) อายุต่ำกว่า 21 ปี จำนวน 151 คน (คิดเป็นร้อยละ 36.9) และมากกว่า 42 ปี ขึ้นไปจำนวน 66 คน (คิดเป็นร้อยละ 16.1) วุฒิกการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 268 คน (คิดเป็นร้อยละ 65.5) ปริญญาตรี จำนวน 106 คน (คิดเป็นร้อยละ 25.9) สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 35 คน (คิดเป็นร้อยละ 8.6) เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ขนาดที่ 2 ชั้น 5 และมีรายได้ไม่เกิน 3 ล้านบาท จำนวน 325 คน (คิดเป็นร้อยละ 79.5) และขนาดที่ 1 จำนวน 85 คน (คิดเป็นร้อยละ 20.5)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชน พบว่า ในแต่ละข้อ ส่วนใหญ่ตอบใช้เกินครึ่งหนึ่งของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ข้อที่ตอบใช้มากที่สุดอันดับ 1 คือ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตชนบท (ร้อยละ 97.1) อันดับ 2 คือ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย 2 ส่วน คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล (ร้อยละ 87.8) อันดับ 3 คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีชื่อเต็มคือ องค์การบริหารส่วนตำบล (ร้อยละ 86.3) ส่วนข้อที่ประชาชนตอบไม่ใช่สูงสุด อันดับ 1 คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ (ร้อยละ 37.7) อันดับ 2 คือ องค์การบริหารส่วนตำบลได้มี 2 หมู่บ้านให้มีสมาชิกได้หมู่บ้านละ 3 คน (ร้อยละ 36.2) อันดับ 3 คือ องค์การบริหารส่วนตำบลได้มี 1 หมู่บ้านให้มีสมาชิก 6 คน

ความคิดเห็นของประชาชนในด้านการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากที่สุดอันดับ 1 คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.36$) อันดับ 2 คือ ได้ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การร่วมกำหนดความต้องการ หรือ เป้าหมายการพัฒนา การร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา การเสนอปัญหาความต้องการโครงการกิจกรรมตามกระบวนการประชาคม เป็นต้น ($\bar{X} = 3.59$) และ การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน ($\bar{X} = 3.59$) อันดับ 3 คือ การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนด และองค์การบริหารส่วนตำบลได้ประชาสัมพันธ์และชี้แจงรายละเอียดในการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการ ($\bar{X} = 3.51$) สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแผนงาน/โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.12$)

ปัจจุบันประชาชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลพัฒนาหรือดำเนินงาน โดยต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลก่อสร้างถนนให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านเพื่อให้การสัญจรไปมาสะดวก และการดูแลในเรื่องการสร้างเสริมรายได้แก่ประชาชนเนื่องจากในปัจจุบันประชาชนได้อพยพแรงงานไปทำงานต่างถิ่นหรือไปในเมืองใหญ่หลังจากฤดูเก็บเกี่ยวแล้ว นอกจากนี้ยังต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลช่วยเหลือสนับสนุนทางด้านการศึกษา เช่น การมอบทุนการศึกษา การบริจาคเงินเพื่อให้ทางโรงเรียนนำไปบริหารจัดการช่วยเหลือทางด้านอุปกรณ์ต่างๆ เช่น อุปกรณ์การศึกษา หรือการก่อสร้างสนามกีฬา เป็นต้น

ในอนาคตประชาชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลพัฒนาหรือดำเนินงาน โดยการสำรวจความ

ต้องการของประชาชนก่อนและดำเนินงานให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน และดำเนินงานด้วยความโปร่งใส ควรมีระบบคัดกรองเจ้าหน้าที่ หรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้ความสามารถไปบริหารจัดการ และองค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในด้านการส่งเสริมประชาธิปไตย เพราะในปัจจุบันยังมีระบบการขายเสียงหรือการเลือกคนที่ไม่มีความรู้ความสามารถไปบริหารจัดการ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความคิดเห็นของประชาชนในด้านการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า

- เพศชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลว่าได้ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดองค์การบริหารส่วนตำบลและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การร่วมกำหนดความต้องการหรือเป้าหมายการพัฒนา การร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา การเสนอปัญหาความต้องการโครงการกิจกรรมตามกระบวนการประชาคมมากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- เพศชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีเพียงพอกับจำนวนปริมาณงานมากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- เพศชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดมากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- เพศชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลได้ประชาสัมพันธ์ผลงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนได้ทราบ ดังนี้ แผ่นพับหรือเอกสารอื่นๆ เสียงตามสาย และให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบมากกว่าเพศหญิงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความคิดเห็นของประชาชนในด้านการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น จำแนกอายุพบว่า

- ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นในด้านการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดสรรงบประมาณในการพัฒนา ที่ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านและการใช้จ่ายเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลตรงกับความต้องการของประชาชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

- ประชาชนที่มีอายุน้อยกว่า 21 ปี มีความคิดเห็นในด้านการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาที่ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 21 - 42 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- ประชาชนที่มีอายุน้อยกว่า 21 ปี มีความคิดเห็นในด้านการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ตรงกับความต้องการของประชาชนมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 21 - 42 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความคิดเห็นของประชาชนในด้านการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า

- ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นด้านการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับข้ออื่น ๆ มีความแตกต่างกันที่ระดับ 0.05 คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีเพียงพอกับจำนวนปริมาณงานการใช้จ่ายเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลตรงกับปัญหาของประชาชน

ได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลได้มีส่วนร่วมในการเสนอแผนงาน/โครงการในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีส่วนร่วมในการเสนอแผนงาน/โครงการในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนด องค์การบริหารส่วนตำบลได้ประชาสัมพันธ์ผลงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนได้ทราบ ดังนี้ แผ่นพับหรือเอกสารอื่น ๆ เสียตามสาย ให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบ องค์การบริหารส่วนตำบลได้ชี้แจงและสนับสนุนให้ประชาชนได้ทราบถึงบทบาทของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ชี้แจง/ข้อสงสัยให้ประชาชนในเขตพื้นที่ของตนเองได้ทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคู่ที่แตกต่างกันคือ

- ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นในด้านการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีเพียงพอกับจำนวนปริมาณงานมากกว่าประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นในด้านการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลตรงกับปัญหาของประชาชนมากกว่าประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นในด้านการดำเนินงานขององค์การบริหาร

ให้ประชาชนในเขตพื้นที่ของตนเองได้ทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ ได้อย่างถูกต้องและชัดเจนมากกว่าประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความคิดเห็นของประชาชนในด้านการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในด้านการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ข้อ คือ การใช้จ่ายเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลตรงกับปัญหาของประชาชนและได้มีส่วนร่วมในการเสนอแผนงาน/โครงการในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการศึกษา

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชน พบว่า ในแต่ละข้อ ส่วนใหญ่ตอบใช้เกินครึ่งหนึ่งของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับข้อที่ประชาชนตอบไม่ใช้สูงสุดอันดับ 1 คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ (ร้อยละ 37.7) อันดับ 2 คือ องค์การบริหารส่วนตำบลได้มี 2 หมู่บ้านให้มีสมาชิกได้หมู่บ้านละ 3 คน (ร้อยละ 36.2) อันดับ 3 คือ องค์การบริหารส่วนตำบลได้มี 1 หมู่บ้านให้มีสมาชิก 6 คน จากคำตอบดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรไปให้ความรู้หรือส่งเสริมความเข้าใจที่ถูกต้อง เพื่อปลูกฝังความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยและเป็นการส่งเสริมการเมืองการบริหารให้เข้มแข็ง ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศอาศัยอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล จากการสังเกตจะพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่นส่วนใหญ่จัดอยู่ในขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยมีรายได้ไม่เกิน 3 ล้านบาท

การพัฒนาส่วนใหญ่ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร นอกจากนี้ความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ยังต้องการที่จะให้พัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานคือการก่อสร้างถนน จึงอาจทำให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องตอบสนองความต้องการดังกล่าว การพัฒนาในด้านอื่นๆ จึงไม่ค่อยปรากฏเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร ซึ่งอาจมีผลให้ประชาชนไม่ทราบเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. ความคิดเห็นของประชาชนในด้านการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแผนงาน/โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งหลักการสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยร่วมคิดกำหนดความต้องการ กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาหรือเป้าหมายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมทั้งร่วมกันกำหนดแนวทางการทำงานที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จของวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายการพัฒนา ซึ่งจำเป็นต้องใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบกับแนวคิดวิทยาการใหม่ๆ ในการกำหนดยุทธศาสตร์ โดยเลือกแนวทางที่ดีที่สุดและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่

นอกจากนี้จะต้องให้ประชาชนร่วมจัดทำแผน โดยร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล และร่วมเสนอปัญหาความต้องการโครงการกิจกรรมตามกระบวนการประชาคม และให้ประชาชนร่วมปฏิบัติติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเมื่อสิ้นปีงบประมาณ ให้จัดประชุมประชาคมเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนให้แสดงความคิดเห็นต่อผลงานในรอบปี

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในด้านการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และขนาดขององค์การบริหารส่วน

ตำบล พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในด้านการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพศ อายุ ระดับการศึกษาและขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของโกวิทย์ (2543) ที่ได้สำรวจภาคสนามถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2538 พบประเด็นปัญหาเกี่ยวกับประชาชนทั่วไปยังไม่มีความรู้ความเข้าใจและไม่ให้ความร่วมมือ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของแพทยา (2533) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้าน ได้แก่ การมีระดับการศึกษาสูง การมีฐานะการดำรงชีพสูง และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่มาก และพบว่างานวิจัยของ นาดเลี้ยว (2530) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการพัฒนาสตรี ระดับตำบล พบว่า กรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบล ที่มีอายุสูง มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ ได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน ได้รับข่าวสาร จะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนได้ดีกว่าคณะกรรมการพัฒนาสตรีที่ขาดปัจจัยดังกล่าว นอกจากนี้ยังไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เสริมศักดิ์ (2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบลของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลศึกษาในจังหวัดนราธิวาส และพบว่า อายุ เพศ สถานภาพสมรส การศึกษา รายได้ ไม่มีผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบล

ข้อเสนอแนะ

- องค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์การบริหารตำบลอย่างจริงจัง เนื่องจากผลการวิจัยปรากฏว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจดีพอ

- ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการเปรียบเทียบระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2543. คู่มือการฝึกอบรมด้านการเงินการคลังท้องถิ่นตามโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานการเงินการคลังท้องถิ่นภายใต้มาตรการเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ปี 2542. กรุงเทพมหานคร: อาสารักษาดินแดนกรมการปกครอง.
- โกวิทย์ พวงงาม. 2543. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. 2527. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- เชาว์ อินโย. 2543. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเลย. ขอนแก่น: เพ็ญ พรินต์ติ้ง จำกัด.
- นาดเลี้ยว ยงนันทวัฒนา. 2530. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพสต.). กรุงเทพมหานคร: กองวิจัยและประเมินผลกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- ประยูร อาษานาม. 2541. คู่มือวิจัยทางการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ฝ่ายข้อมูลและติดตามประเมินผล สำนักงานจังหวัดขอนแก่น. 2545. Welcome to Khon Kaen. (สืบค้นวันที่ 18 ตุลาคม 2545) สืบค้นจาก: URL: <http://www.KhonKaen.go.th>
- แพทยา แก้วพวง. 2533. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหารพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมคิด เลิศไพฑูรย์. 2542. รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน. ใน: เอกสารการสัมมนา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล สหประชาพาณิชย์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สุวรรณ พินตานนท์. 2544. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.

เสริมศักดิ์ นามใส. 2542. ประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบลของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.